

Бугунги адабий жараёнда замон билан ҳамоҳанг равишда кенг кўламли ўзгаришлар, жиддий изланишлар рўй бермоқда.

Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмасида Бадиий публицистика, Болалар ва ўсмирлар адабиёти, Наср ва Назм кенгашларининг 2012 йил якунларига бағишланган ҳисобот йигилишлари доирасида ўтган адабий анжуманларда адибларимизнинг ижодий ишлари, изланишлари, эришган ютуқлари ҳамда бугунги кунда қалам аҳли олдида турган муаммолар ва долзарб вазифалар муҳокама этилди. Ҳисобот йигилишларини Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси раиси Муҳаммад Али бошқарди.

Бадиий публицистика кенгаши томонидан ўтган йили кенг кўламли тадбирлар амалга оширилди. Уюшмада бир қатор адибларнинг публицистик китоблари тақдимотлари ўтказилди. Айниқса, А. Иброҳимовнинг “Бизким ўзбеклар”, “Рухий озик маҳзани”, Я. Қўчқоровнинг “Жайхун бўлиб оққан сўз” номли китоблари юзасидан кизгин баҳс-мунозаралар бўлиб ўтди. Публицистларнинг кенгашга топширган йигирмага яқин кўлёмалари кенгаш аъзолари томонидан муҳокама қилиниб, энг саралари нашрга тавсия этилди.

“Ўзбекистон адабиёти ва санъати” газетасида ташкил этилган “Ёзувчилар уюшмаси йўлланмаси билан”, “Ватан учун яшайлик” рукнларида мунтазам равишда публицистик мақолалар эълон қилинди. Шунингдек, ушбу рукнларда “Халқ сўзи”, “Ўзбекистон овози”, “Туркистон”, “Хуррият”, “Маърифат” ва бошқа марказий газеталарда ҳам адибларимизнинг кўплаб мақолалари ёритилди.

Бадиий публицистика кенгаши раиси А. Мелибоев ҳамда С. Умиров, К. Норқобилов каби ижодкорлар ўтган йилда бадиий публицистика соҳасида кўзга кўринган ишлар, нашрдан чиққан янги китоблар, “Ўзбекистон адабиёти ва санъати” газетаси, “Шарқ юлдузи”, “Ёшлик” журналлари ва бошқа марказий ҳамда вилоятлардаги нашрларда эълон қилинган сара мақолалар ҳақида атрофлича фикр-мулоҳазаларини билдирдилар.

Болалар ва ўсмирлар адабиётида ҳам бугунги кунда кўпгина янгиликлар кўзга ташланмоқда. Ўтган йили йигирмага яқин болалар адибларининг янги китоблари нашр қилинди. “Тонг юлдузи”, “Гулхан”, “Гунча” каби болалар нашрларида олти юздан ортиқ шеърлар эълон қилинган. Болалар ва ўсмирлар адабиёти кенгаши раиси А. Жўраев

хамда С. Матжон, А. Акбаров, Т. Адашбоев каби ижодкорлар болалар учун яратилаётган ана шундай асарларнинг мазмуни, ютук ва муаммолари хакида фикр билдирдилар.

“Академия” нашриёти томонидан болалар учун нашр қилинаётган китобларнинг хилма-хиллиги, мазмундорлиги, турли серияларда китоблар чоп этиш йўлга қўйилганлиги эътироф этилди. Энг мухими, ана шу китобларга болаларнинг кизиқишлари ортиб бормокда. Бундай мухим ташаббусларни бошқа нашриётлар ҳам, хусусан, болалар ва ўсмирлар учун адабиётлар нашр этишга кўпроқ ихтисослашган “Чўлпон” нашриёти ҳам унутиб қўймаслиги керак. Зеро, хозирги кунда ёш авлодни баркамол инсонлар қилиб вояга етказишда бадий китобларнинг алоҳида ўрни бор.

– Хозирги пайтда кузатишларимга таяниб шуни айтишим мумкинки, – деди куюнчаклик билан Ўзбекистон халқ ёзувчиси Худойберди Тўхтабоев, – болаларимизда сўз бойлиги ниҳоятда камайиб кетмокда. Бунга сабаб китобхонликнинг сусайиб кетганлиги, болалар китоб ўрнига замонавий техник воситалар – компьютер, телевизор ва бошқаларга кўпроқ диққат қилиб қолишяпти.

Дархақиқат, бугунги кунда интернет ва бошқа тарғибот воситалари орқали тарқалаётган ахборот хуружлари, турли бузгунчи гоёлар таъсиридан болаларни химоя қилиш, ҳар бир фуқаронинг, ҳар бир ота-онанинг биринчи галдаги вазифасидир. Дунё адабиётида хозирда йигирмага яқин жанрларда болалар учун китоблар нашр қилинади. Бизда эса бу борада ҳам муаммолар мавжуд. Демак, болаларимиз учун яратилаётган асарларнинг жанрлари хусусида ҳам жиддий ўйлашимиз, бу ишга адибларни фаол жалб қилишимиз зарур.

Нафакат болалар адабиётида, балки катталар учун яратилаётган асарлар борасида ҳам эътиборга лойиқ ишлар ҳамда бахс-мунозарага арзирлик масалалар талайгина эканлиги Наср кенгаши йигинида ўртага ташланди. Кенгаш раиси У. Хамдам ҳамда Й. Солижонов, Ш. Назарова, У. Жўракулов, К. Йўлдошев каби адабиётшунослар ўтган йили юртимиз адиблари томонидан яратилган насрий асарлар хакида атрофлича фикр билдирдилар.

2012 йилда ўндан ортик романлар нашр қилиниб, китобхонларга такдим этилди. Улар ранг-баранг мавзуларни камраб олган бўлиб, уларда тарих ва бугунги куннинг мухим ижтимоий муаммолари каламга олинган. Шунингдек, ўтган йили ўттиздан ортик

киссалар, икки юздан ортик хикоялар наср ихлосмандлари эътиборига хавола килинган. Ушбу асарларнинг хаммасини камчиликлардан холи деб бўлмайди. Бирок ёзувчиларимиз янги сўз айтиш, жамиятда рўй бераётган воқеаларга муносабатини янгича усулларда талкин килишга йўл кидиришмоқда. Бу, албатта, ёзувчиларимизнинг фаол изланишда эканлигидан дарак беради.

Чинакам ёзувчи ҳар доим ўз замонаси қаршисида жиддий масъулият сезади. Бугун бутун дунёда инсоният олдида кўплаб глобал муаммолар пайдо бўлмоқда. Инсониятни тубанликка бошловчи бузғунчи гоёларга қарши адибларимиз ўзларининг дадил жавобларини айтишлари керак. Шунингдек, давр рухини, одамлар тафаккуридаги буюк ўзгаришларни, барчага ибрат бўладиган замонамиз қахрамонлари тимсолларини асарларда муносиб акс эттириш истеъдодли ёзувчилар олдидаги муҳим вазифадир. Бундай асарлар, албатта, ўз ўқувчиларини топади.

Уйғун Рўзиёв